

A múlt, a jelen és a jövő fegyverei

HADITECHNIKA

2009/2

XLIII. évfolyam 2. szám

Ára 520 Ft

**A Luftwaffe
OV-10 Bronco
célvontató
repülőgépe**

**44M Lidérc,
az első magyar légi harc-rakéta**

Bagi József

A BMD-4 deszantharcjármű

A Volgográdi Traktorgyárban és a Kurganmas gyárban megkezdtek a korszerűsített BMD-4 Bahcsa-U (dinnyeföld) deszant páncélozott harcjármű sorozatgyártását, amelyet a Volgográdi Traktorgyár és a Tulai Műszergyár tervezőirodái fejlesztettek ki közösen. Az első darabokat még 2005-ben, ünnepélyes keretek között adták át a légideszantcsapatok akkori parancsnokának, Kolmakov vezéreztetésnek.

A BMD-4 Bahcsa-U deszant páncélozott harcjármű rendeltetése a deszantcsapatok állományának szállítása, mobilitásának növelése, a tüzerő fokozása és a védekezési szint emelése. Az új harcjármű hatékonyabbá teszi a deszantcsapatok önálló tevékenységét a manőverező-támadó és a védő hadműveletekben, együttműködve más fegyvernemekkel.

A BMD-4 egy új generációs, tipikusan a deszantcsapatok számára készült páncélozott harcjármű. Rendkívül nagy a tüzerője, amelyet automata tűzvezető rendszer vezérel. Bevethető 4000 m-es magasságig. Hasmagassága 40 cm-ig változtatható a terep függvényében. Deszantolása egyaránt lehetséges kezelőszemélyzettel vagy a nélkül.

Az új harcjárművet a BMD-3 alvázára építették meg. A nagy tüzerő mellett nagyobb páncélvédekezéssel látták el. Megváltoztatva a BMD-3 alumíniumtoronyát, a 30 mm-es gépágyú mellé még egy 100 mm-es löveget is felszereltek az új eszközbe.

A löveg a hagyományos tűzérési alkalmazás mellett képes páncéltörő rakéták (PTUR) indítására is. A toronyban elhelyezett, úgynevezett „univerzális harci modul” nem más, mint a BMP-3 számára kifejlesztett harci egység adaptálása az alumíniumtörnyetből készült toronyban való elhelyezésre.

Az „univerzális harci modul” tömege 3,2–3,98 t között mozog, a felszereltség függvényében. A toronyban helyezkedik el a parancsnok és az irányzó, mögöttük pedig az öt lövész, akik számára lőrések biztosítják a tüzelési lehetőséget. A BMD-4 alkatrészei mintegy 80%-ban csereszabatosak a BMP-3 alkatrészeivel.

Az új „Bahcsa” a következő fegyverekkel és javadalmazásokkal rendelkezik: 100 mm-es 2A70 löveg 34 db repeszgránáttal; 4 db „Arkan”; 4 db „Konkursz”; 30 mm-es 2A42 gépágyú 500 db löszerezrel; 7,62 mm-es PKT-géppuska 2000 db tölténnyel; 5,45 mm-es RPKSZ-74 géppuska 2160 tölténnyel.

2. ábra. Univerzális harci modul

A felsorolt fegyverzetek révén a BMD-4 tüzerője 2,5-szerese a BMD-3-énak. A löveget automata töltővel látták el, amely mind a kétfajta löszerez képes betölteni. Ez a töltőrendszer gyorsabbá és egyszerűbbé teszi az eszköz kezelését, szemben a 120 mm-es Nona deszant önjáró tűzérési löveggel, ahol kézi töltés van, a páncéltörő rakéták töltéséhez pedig ki kell bújni a toronyból.

Az automata tűzvezető rendszer magában foglalja a parancsnoki irányzékokat és az irányzó lézereinfrá (ezen optikai eszközök lehetővé teszik az éjszakai és rossz látási viszonyok közötti tűzvezetést) célzóberendezéseit, az infrá célkövetőt és más navigációs berendezéseket is. Ez a tűzvezető rendszer biztosítja a hatékony tüzelést mind álló, mind mozgó helyzetben akár úszás közben is. A BMD-4 fegyverzete lehe-

1. ábra. BMD-4 Bahcsa-U

3. ábra. BMD-4 deszantharcjármű

4. ábra. A BMD-4 lövegtornya

tövé teszi a földi és légi célok hatékony megsemmisítését. A 100 mm-es löveggel nemcsak közvetlen irányzású, hanem fedett tüzelőállásból történő tüzelés is megvalósítható. Az elődeihez képest az új Bahcsa nemcsak nagyobb és hatékonyabb tüzerővel bír bármilyen időjárási viszonyok között, hanem nagyobb hatótávolsággal is, ami nagyobb védeltséget is jelent egyben. A repeszgránátokkal élő erő ellen, valamint épületek és páncélozott járművek ellen lehet hatékonyan harcolni mintegy 7 km-es távolságban. Az Arkan páncéltörő rakétával – nagy pontosságú fegyverként – 5,5 km-es távolsáig lehet megsemmisíteni az ellenséges eszközöket. Az arcvonalhoz közeledve a tüzerő tovább növekedik a 30 mm-es gépágyú bevetésével, amely mintegy 4 km-es távolságra képes tüzelni a repeszlővedékkel és mintegy 2,5 km-re az űrméret alatti páncéltörő lővedékkel. A számítógéppel vezérelt tűzvezetési rendszer 95–97%-os találati valószínűséget garantál a BMD-4 fegyverzeti rendszerének.

A felsorolt képességek megalkotásakor nagy hangsúlyt fektettek a harcjármű súlyára is, hogy ne kerüljön veszélybe a mobilitás. Ennek eredményeként a BMD-4 súlya 13,4 t. Így a harcjármű bármilyen szállító repülőgéppel szállítható, és ejtőernyővel deszantolható mind kezelőszemélyzetrel, mind a nélkül.

Közúton a Bahcsa maximum 70 km/h-s, vízen pedig 10 km/h-s sebességgel képes haladni. A torony két oldalán 1–1 db, háromcsöves kódosító berendezés található, amelynek segítségével gyorsan álcázhatja magát, és elmenekülhet a váratlan támadás elől vagy a csapdából.

5. ábra. BMP-3

A BMD-4 harcászati-technikai adatai

Kezelőszemélyzet:	2 fő
Szállítható személyek száma:	6 fő
A harcjármű	
– hossza:	6,10 m
– szélessége:	3,11 m
– magassága:	2,45 m
– tömege:	13,6 t
Páncélozottság:	lövészfegyverek elleni védelem alumíniumötvözetű torony
Fegyverzete	
– 100 mm-es löveg/indítócső:	2A70 típus
– 30 mm-es gépágyú:	2A72 típus
– 7,62 mm-es géppuska:	PKT
– 5,45 mm-es géppuska:	RPKSZ-74
– páncéltörő rakéta:	Arkan
– páncéltörő rakéta:	Konkursz
Tűzvezető rendszer:	két síkban stabilizált, lézertáv mérő, éjjellátó
Motor:	2B-60-2, turbódízel
Teljesítmény:	450 LE
Üzemanyag:	gázolaj, egyéb üzemanyagok
Felfüggesztés:	független torziós, teleszkópos hidraulikus lengéscsillapítókkal
Hasmagasság:	40 cm-es változtatási lehetőség
Sebesség	
– közúton:	70 km/h
– vízen:	10 km/h
Hatótávolság:	500 km

A légideszantcsapatok volt parancsnoka, Kolmakov vezérezredes kijelentette, hogy az eszköz rendszeresítésével nagyságrenddel növekedik a deszantcsapatok tűzerője. A helyi háborúk és a csecsenföldi harci tapasztalatok megmutatták, hogy a deszantalegységek (század, zászlóalj) nem rendelkeztek hatékony tüzerővel, ezért mindig meg kellett őket erősíteni tankokkal és tüzérséggel.

A légideszantcsapatok parancsnoka, Jevtuhovics altábornagy vélekedése szerint az új technika (BMD-4 és a 125 mm-es Szprut önjáró páncéltörő löveg) rendszeresítésével meg kell változtatni a deszantcsapatok alkalmazásának módszereit és harcászati szabályzatát. A „szárnyas gyalogság” alkalmazása, önállóan az ellenséges háttérben vagy a szárazföldi csapatok kötelékében, a lehetőségek és képességek megnövekedésének (megháromszorozódásának) – alapvetően a tüzerő vonatkozásában – következtében jelentősen nagyobb feladatok végrehajtását teszi lehetővé. Ez az új fegyverzeti eszközöknek köszönhető, amelyek segítségével a mindig a legnehezebb feladatokat kapó deszantcsapatok képesek lesznek úgy megsemmisíteni az ellenséget, hogy nem kerülnek annak a közvetlen tűzébe. Vagyis a korszerű fegyverek hosszabb „kardot” biztosítanak a deszantcsapatok számára a valószínű ellenséggel szemben.

A deszantcsapatoknál 2005-ben összesen 14 db BMD-4-est rendszeresítettek. Az első harcjárműveket (3 db) a 137. ejtőernyős ezred (106. légideszant-hadosztály, Rjazany) kapta meg. Az ezred még egyelőre nem tért át a szerződéses feltöltésre, de a közeljövőben tervezik azt. Az új BMD-4 rendszeresítésekor már valószínűleg szerződéses állomány fogja átvinni az eszközöket. Minden egyes harcjárműnek a kezelőállománya 2 zászlósból áll. A BMD-4 harcjármű személyzete: parancsnok, gépjárművezető, irányzó, géppuskás, lövész-mesterlövész, lövész-utász, lövész.

Eredetileg az új BMD-4-ben csak hét fő fért el, de a csapatpróbák utáni korszerűsítés eredményeképpen – a futómű és a felfüggesztés áttervezése után – sikerült több helyet kialakítani a járműben, s így az egy harcossal több szállításra vált képessé. A Rjazanyi Légi Deszant Főiskola egy darab BMD-4-est kapott a hallgatók kiképzésére.

Mintegy 100 db BMD-4-es páncélozott harcjármű került rendszeresítésre 2006-ban a 137. ejtőernyős ezrednél, és 2015-ig több száz darab BMD-4 vásárlását tervezik. Összességében a deszantcsapatok 60%-át akarják fegyverezni az új eszközre.

A csapatpróba során egyértelműen pozitív véleményt alkottak a deszantosok az új harcjárműről, azonban akadnak elmarasztaló tapasztalatok is. Az egyik az, hogy még nem készült el a BMD-4 deszantolásához szükséges deszantplatform, így még nem is deszantoltak „élesben” BMD-4-est. Továbbá az is kiderült, hogy egy Il-76-osban csak két db BMD-4-es fér el a korábbi három darab BMD-3-massal szemben. Ennek a csapatszállításban van jelentősége, hiszen egy deszantzászlóalj vagy -ezred átdobására másfélszer több szállító repülőgépre van szükség.

6. ábra. Az Arkan páncéltörő rakéta

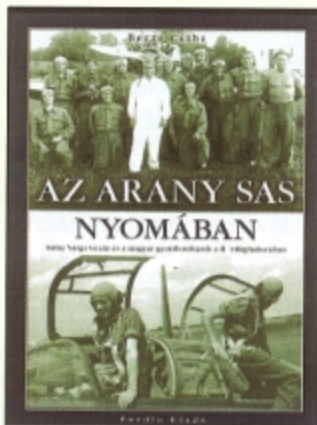
A BMD-4 tüzereje és mobilitása többszörösére növeli az egységek harcképességét, ami ugyan a legfontosabb mutató, de a szállíthatóság is igencsak fontos a deszantcsapatok számára. Bizonyára csak idő kérdése, mikor lesz rendszeresíthető állapotban a BMD-4 deszantolásához szükséges platform. A BMD-4 a deszantcsapatok „igazi” harcjárműve lehet, mivel az új eszköz rendkívül jól ötvözi a harcjárművek három fő képességét: a rendkívüli tüzert, a jó páncélvédeltséget és a kiváló manőverezőképességet (beleértve a deszantolási lehetőséget is).

FELHASZNÁLT IRODALOM

Az Orosz Föderáció Fegyveres Erői 2007 (a VM kiadványa)
VM-kiadványok a hadseregreformról
Orosz fegyverek (a Military Parade kiadványa 2007)
Fegyverexport – a Stratégiák és Technológiák Analitikai Központ folyóiratai (www.cast.ru)
Az Orosz Védelmi Minisztérium hivatalos honlapja (www.mil.ru)

Becze Csaba – AZ ARANY SAS NYOMÁBAN

Szilaj Varga Gyula és a magyar gyorsbombázók a második világháborúban

A könyv két részre oszlik. Az első néhai Szilaj Varga Gyula repülő szakaszvezető kiképzésének és repülő-pályafutásának leírása. Az I. fokú kiképzés a HMNRA-nál, majd a II. és III. fokú képzés a szombathelyi Regvinél 1941. VIII. 2.–1942. VI. 30. között zajlott. Ezután a Harckiképző Repülőiskola 3/2 Kf. századnál való repülés és a romboló-átképzés következett, majd rövid szereplés a 102/2. gyorsbombázó századnál, végül az 1. célvontató századnál befejeződött Szilaj Varga repülő-pályafutása. Ez az M. K. H. Légierő szabványos kiképzési metódusa volt, de mindez nem ítélt meg egy szakaszvezető szintjéről, akivel magas szintű döntést nem közöltek.

A második rész a 102. gyorsbombázó osztály hazai alkalmazása 1944–45-ben. Rövidsége (alig 47 oldal) azt mutatja, hogy az események egy része nincs benne, elégtelen a magyar és német vezérkari anyag feldolgozása. Ma már jóval több adat hozzáférhető ennél, például többet tudnak Odessalchi szökéséről és sorsáról, a Me 210 gépek gyártásáról és visszafutásáról is.

A mellékletek után 20 oldalnyi angol nyelvű összefoglaló segíti a külföldi eladást, ezért az ábrák felirata kétnyelvű. A kötet 193 db fekete-fehér fotót, 1 térképet, 4 db színes kamuflázsábrát tartalmaz.

Puedlo Kiadó, Nagykovácsi, 2008. 180 oldal, 1990 Ft.

Helyesbítés

A Haditechnika 2009/1. szám 76. oldalán technikai hiba miatt a HIEI csatácirkáló kiadványképe elcserélődött. A ténylegeset mellékelten közöljük. Szerk.